



**ПОСТАНОВЛЕНИЕ**

**КАРАР**

29.10. 2024 ел

Болгар ш.

№ 620

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районында икътисад объектларының тотрыклы эшләве чараларын оештыру турында

«Граждан обороны турында» 1998 елның 12 февралендә 28-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә граждан обороны турында нигезләмәне раслау хакында» 2007 елның 26 ноябрәндә 804 номерлы Россия Федерациясе Хөкүмәте карары, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрәндә 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Гражданнар обороны эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижәләрен бетерү министрлыгының «Муниципаль берәмлекләрдә һәм оешмаларда граждан оборонын оештыру һәм алып бару турында нигезләмәне раслау турында» 2008 елның 14 ноябрәндә 807 номерлы карары нигезендә, заманча зарарланулар һәм икенче факторлар аркасында хәрби конфликтлар нәтижәсендә халыкны исән калу өчен кирәкле оешмалар эшчәнлеген арттыру буенча Федераль законнарны гамәлгә ашыруның гомуми алымнары белән, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы башкарма комитеты

**КАРАР БИРӘ:**

1. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы оешмаларын сугыш вакытында һәм гадәттән тыш хәлләрдә тотрыклы эшләүгә әзерләү буенча кушымтада бирелә торган методик тәкъдимнәрне расларга (1 нче кушымта).

2. Хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр вакытында халыкның исән калуы өчен кирәкле оешмаларның тотрыклы эшләвен тәэмин итү буенча комиссия төзәргә һәм аның эшен тыныч һәм хәрби вакытта (2 нче кушымта) оештырырга.

3. Хәрби конфликтларда яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдә халыкның исән калуы өчен кирәкле оешмалар эшчәнлегенә тотрыклылыгын тәэмин итү комиссиясе турындагы нигезләмәне расларга (3 нче кушымта);

4. Әлеге карарны Спас муниципаль районының рәсми сайтында <http://spasskiy.tatarstan.ru> һәм Татарстан Республикасының хокукий мәгълүмат рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru> игълан итәргә.

5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну икътисадый мәсьәләләр буенча башкарма комитет житәкчесе урынбасарына йөкләргә.

Спас муниципаль районы  
башкарма комитеты житәкчесе



В.А.Осокин

**Спас муниципаль районы оешмаларын сугыш вакытында һәм гадәттән тыш хәлләрдә  
тотрыклы эшләүгә эзерләү буенча  
методик тәкъдимнәр**

**I. Сугыш вакытында**

**1. Гомуми нигезләмәләр**

1.1. Сугыш вакытында оешмаларның тотрыклы эшләве дигәндә аларның сугыш вакытында билгеләнгән номенклатурада һәм күләмнәрдә продукция житештерүне (хезмәтләр күрсәтүне, халыкның тормыш эшчәнлеген тәэмин итүне) тәэмин итү сәләте аңлашыла.

1.2. Сугыш вакытында оешманың тотрыклы эшләвен арттыру чараларын эшлөгәндә һәм гамәлгә ашырганда шуны истә тотарга кирәк: тотрыклы эшләүгә тыныч вакытта оешманы заманча зарарлану чаралары йогынтысыннан, шул исәптән икенчел зарарлану факторларыннан яклауга эзерләү чараларын алдан планлаштырып һәм үтәп ирешеп була.

1.3. Оешмаларның тотрыклы эшләвен тәэмин итү чаралары составы, эчтәлеге, күләме һәм башкару вакыты буенча дифференциацияләнергә тиеш. Алар ике этапка бүленә: беренче этап-сугыш вакытында эшкә эзерлек; икенче этап-сугыш чоры шартларында эшләү.

Беренче этап чаралары төп булып тора һәм моның өчен кирәкле финанс, матди-техник һәм хезмәт ресурсларын жәлеп итеп алдан ук башкарыла.

Икенче этап чаралары алдан планлаштырыла, әмма хәрби хәл игълан ителгәч, сугыш вакытында билгеләнгән күләмнәрдә һәм номенклатурада продукция чыгару бурычларын үтәү максатларында гамәлгә ашырыла.

Оешмаларны сугыш вакытында тотрыклы эшләүгә эзерләү үз эченә инженер-техник, оештыру һәм башка чаралар комплексын ала, алар яңа оешмаларны проектлау, төзү һәм гамәлдәгеләрен реконструкцияләү стадияләрендә, шулай ук оешмалар эшлөгән чорда башкарыла.

Сугыш вакытында оешмаларның эшләү шартларын билгеләгәндә:

дошман йогынтысының ихтимал вариантлары;

оешма корылмаларының һәм технологик жиһазларының мөмкин булган зарарлану (жимерелү) дәрәжәсе һәм житештерү куәтләренә бер өлешенә фаразлана торган сафтан чыгуы;

электр, газ, су һәм жылылык белән тәэмин итүне кинәт туктату (бозу) мөмкинлеге;

урынның радиоактив, химик һәм бактериологик зарарлануы;

гидрокораллар жимерелгәндә оешманың бер өлешен һәлакәтле су басу мөмкинлеге;

предприятие эшчеләренә һәм хезмәткәрләренә бер өлешен хәрби хезмәткә чакыруга бәйле рәвештә квалификацияле кадрлар кытлыгы.

Оешманың тотрыклы эшләвен тәэмин итүгә бәйле чараларны планлаштырганда һәм үтәгәндә:

оешма персоналын ышанычлы яклауны тәэмин итү;

төп житештерү фондларын, матди, чимал һәм башка запасларны яклауны оештыру һәм аларның сакланышын тәэмин итү;

оешма объектлары мөмкин кадәр кыска вакыт эчендә өлешчә жимерелгәндә житештерү процессын алга таба торгызу чаралары; оешманы саклау һәм обороналауны оештыру.

**2. Оешмаларның тотрыклы эшләвен тәэмин итүгә таләпләр сугыш чоры**

2.1. Оешмаларның тотрыклы эшлэвен саклап калуга дошманны жиңу чараларының оешмаларга йогынтысы нэтижелэрен максималь киметүгэ һәм әлеге йогынты нэтижелэрен тиз арада бетерү өчен шартлар тудыруга юнэлдерелгән оештыру, инженер-техник һәм башка чараларны алдан үткәреп ирешелә.

2.2. Оешмаларның тотрыклы эшлэвен тээмин итү буенча оештыру һәм инженер-техник чаралар әлеге оешмаларның житәкчеләре тарафыннан үткәрилә һәм аларга:

сугыш вакытында эшен дәвам итә торган оешмаларның эшләүче сменалары эшчеләрен һәм хезмәткәрләрен, шулай ук оешмаларның тормыш эшчәнлеген тээмин итә торган дежур һәм линия персоналы сменаларын яклау;

төп житештерү фондларын яклау һәм зарарлануның мөмкин булган икенчел факторларынан зыянны киметү чараларын гамәлгә ашыру;

оешмаларны электр, су, газ һәм жылылык белән ышанычлы тээмин итү системаларын булдыру; оешмаларның янгынга каршы тотрыклылыгын арттыру; матди-техник тээмин итүнең тотрыклы системасын булдыру; тотрыклы идарә итү системасын булдыру;

бозылган производствоны тиз арада торгызуга әзерлек.

2.2. Сугыш вакытында житештерү эшчәнлеген дәвам итүче оешмаларның эшчеләрен һәм хезмәткәрләрен, шулай ук объектларның яшәешен тээмин итүче дежур һәм линия персоналын алыштыруны яклау гамәлдәге һәм гражданнар оборонасы планы нигезендә төзелә торган сыену урыннарында яшереп, таратып һәм эвакуацияләп, шулай ук индивидуаль саклану чараларын кулланып ирешелә.

2.3. Биналар һәм корылмаларның, станок һәм технологик жиһазларның, энергетика һәм инженерлык коммуникацияләренә төп житештерү фондларын яклау өчен:

яңа биналар һәм корылмаларны төзү һәм реконструкцияләү өчен жинел тугырылган һәм жинелчә ябылулы каты каркас конструкцияләрен, шулай ук утлы койма конструкцияләрен кулланырга;

житештерүнең иң жаваплы участокларын, өлешчә яисә тулысынча күмелгән биналарда энергетика жайланмаларын, ә иң кыйммәтле һәм уникаль жиһазларны һәм приборларны махсус саклау корылмаларында урнаштырырга;

энергетика һәм инженерлык коммуникацияләрен жир асты прокладкасы һәм божралау ысулы белән оештыру;

аларны житештерүче яисә кулланучы оешмаларда авария хәлендәге химик куркыныч һәм шартлау куркынычы булган матдәләр запасларын мөмкин кадәр күбрәк кыскарту;

утлы һәм авария куркынычы булган химик матдәләр саклау урыннарында автоматлаштырылган янғын сүндерү һәм нейтральләштерү системалары булдырырга;

жир астында эшкәртелгән яисә өелгән складларда (савытларда) авария хәлендә куркыныч химик, шартлау һәм янғын куркынычы булган матдәләр һәм материаллар запасларын сакларга һәм аларны розливацияләүне булдырмау чараларын күрергә;

эш урыннарында авария хәлендәге куркыныч матдәләргә һәм янучан сыеклекларны авария хәлендәге слива өчен йотылган чыгым савытларын урнаштырырга;

авариясез тукталыш системаларын кертүгә,

технологик процесслы технологик жайланмалар һәм аппаратлар;

торак пунктларны һәм оешмаларны якты буяуны тормышка ашырырга.

2.6. Житештерү фондларын, биналарны, корылмаларны һәм жиһазларны яклау чаралары оешмаларны гражданнар оборонасы планнарында һәм сугыш вакытында житештерүне кыскарту һәм (яисә) һәлакәтсез туктату буенча техник һәм технологик чараларны үтәүнең планнарында чагыла.

2.7. Электр энергетикасының тотрыклы эшлэвен тээмин итү өчен:

электр челтәрләре схемасын бәйсез эшләүче өлешләргә бүлү мөмкинлеген тээмин итүгә;

бүлү электр челтәрен божраларга һәм энергия белән тээмин итүнең берничә чыганагына Тоташтырырга;

оешмаларда стационар һәм күчмә электр станцияләре резервы булдырырга;

электр станцияләрендә кирәкле ягулык запасы булдырырга һәм ягулыкның резерв төрләрендә эшләү өчен жылылык электр станцияләрен әзерләргә;

инженерлык һәм энергетика коммуникацияләрен кертүне кабатларга.

2.8. Су белән тээмин итү системаларының тотрыклы эшлэвен тээмин итү өчен:

хужалык-эчэ торган су белән тээмин итү системаларын жир асты чыганаclarына, э алар булмаганда яисэ егэрлеге житмэгэндэ ике чыганака - жир өстендөге һәм жир астындагы чыганаclarларга нигезлэргэ;

шәһәрләрне һәм оешмаларны техник су белән тээмин итү системаларын төзегэндэ әйләнештәге су белән тээмин итүдән файдаланырга;

койма баш корылмаларының ике төркемен (өске чыганаclarларга нигезлэнгән су белән тээмин итү системалары өчен) төзөргэ, шуларның берсе мөмкин булган көчле жимерелу зоналарыннан тыш булырга тиеш;

су чыганаclarларын һәм Чиста су резервуарларын радиоактив, химик һәм бактериологик зарарланудан сакларга;

кирәк булганда, суүткәргеч манараларны читләтеп, челтэргэ Чиста су бирергэ, шулай ук санитария нормаларын үтәп, бер суүткәргечтән икенчесенә су бирергэ мөмкинлек бирә торган су белән тээмин итү системаларын булдырырга;

янгын сүндөрү өчен техник суүткәргечләрдән файдаланырга, янгын гидрантларын һәм суүткәргеч бикләрен су басмый торган территориядә урнаштырырга.

2.9. Газ, жылылык һәм ягулык белән тээмин итү системаларының тотрыклы эшләвен тээмин итү өчен:

югары һәм урта басымлы төп бүлүче газүткәргечләрне жир астына салу һәм божралау ысулы белән ясарга;

газ бүлү станцияләрен һәм газ белән тээмин итүне тээмин итә торган әйләнә-тирә газүткәргечләрнең (байпасларның) терәк пунктларын алар сафтан чыкканда жир асты өлешләрендә урнаштырырга;

газ белән тээмин итү системаларының төп төен нокталарына удар дулкыны басымыннан эшли торган сүндөргөч жайланмалар, э скважиналарда нефть һәм газның ирекле фонтанлашуын булдырмау өчен тирәнлектәге кисеп алучы жайланмалар урнаштырырга;

нефть продуктларын саклау өчен жир асты (тирәнәйтелгән) саклагычлар төзөргэ.

2.10. Оешмаларның янгынга каршы торучанлыгын арттыру өчен:

янучан һәм шартлау куркынычы булган матдәләр запасын мөмкин кадәр киметергэ һәм янгынарны локальләштерү һәм сүндөрү эшләрен уңышлы башкаруны тээмин итә торган инженер-техник чаралар үткәрергэ.

2.11. Матди-техник тээмин итү системасының тотрыклы эшләвен тээмин итү өчен:

оешмаларда тээмин итү дезорганизациялэнгән очракта эшне дөвам итэргэ мөмкинлек бирә торган чимал, ягулык, комплектлау әйберләре, жайланмаларның саклана торган запасларын һәм резервларын булдырырга һәм аларны таратуны һәм ышанычлы саклауны оештырырга. Запаслар һәм резервлар булдыру тәртибе оешма карамагында булган ведомстволар (берләшмәләр, жәмгыятьләр һ.б.) тарафыннан билгеләнә.

2.12. Идарә итүнең тотрыклы системасын булдыру өчен оешманың идарә пунктлары челтәрен эзерләргэ һәм аларны заманча элемент чаралары белән жиһазларга, автоном электр чыганаclarлары белән тээмин итэргэ кирәк.;

идарә итүнең кабатлана торган пунктларын булдырырга, шулай ук кирәкле мәгълүматны алу һәм тапшыруның, аны тиз эшкәртүнең һәм анализлауның ышанычлы системасын кертергэ;

идарә итү системасында автоматлаштырылган идарә итү системаларын киң куллану;

божралы элемент линияләре буенча шәһәр яны узелларыннан элемент белән идарә итү пунктларын тээмин итэргэ, шулай ук мобиль элемент чаралары резервын булдырырга.

2.13. Бозылганнарны тиз арада торгызуга эзерлек

производство алдан ук башкарыла һәм үз эченә ала:

кирәкле техник, технологик һәм башка документация эшләү;

торгызу эшләре өчен матди чаралар запасларын булдыру;

торгызу эшләре өчен көчләр һәм чаралар ихтыяжының, шулай ук эшче көчтә һәм житештерү жиһазларында югалтуларны каплауның кирәкле исәп-хисапларын төзү;

ресурслар һәм жирле шартлар булуны исәпкә алып, производствоны торгызу буенча эшләренә ихтимал чиратын билгеләү.

### 3. Авыл хужалыгы житештерүе оешмаларының тотрыклы эшлэвенэ ярдэм итүнең төп юнэлешлэре

3.1. Сугыш вакытында авыл хужалыгы житештерүе оешмаларының тотрыклы эшлэвен тээмин итү, дошманның хэзерге жиңелү чаралары авыл хужалыгы хайваннарына һәм үсемлеклэренэ йогынты ясауның нэтижэлэрен мөмкин кадэр киметүгэ, дошманның заманча жиңелү чараларын куллануы нэтижэлэрен тизрэк бетерү һәм яхшы сыйфатлы авыл хужалыгы продукциясен житештерүне тээмин итү өчен шартлар тудыруга юнэлдерелгән оештыру, инженер-техник һәм башка чараларны вакытыннан алда үткэрү белән ирешелэ.

3.2. Сугыш вакытында авыл хужалыгы житештерүе оешмаларының тотрыклы эшлэвенэ ярдэм итү чараларын планлаштыру оешмалар житештерүе йөклэнэ. Авыл хужалыгы житештерүе оешмаларының тотрыклы эшлэвенэ ярдэм итү һәм аларны үткэрү чараларын эшлэүгэ районның гражданның оборонасы хезмэтлэре, шулай ук ветеринария, зоотехник, агрохимик һәм башка учреждениелэр белгечлэре жэлеп ителэ.

3.3. Сугыш вакытында авыл хужалыгы житештерүе оешмаларының тотрыклы эшлэвен тээмин итүнең төп юнэлешлэре түбэндэгелэр:

авыл хужалыгы житештерүе процессында эшчелэрне һәм хезмэткэрлэрне яклауны тээмин итү;

житештерү персоналын, авыл хужалыгы хайваннарын, чималны, эзер продукцияне, су чыганаclarын һәм радиоактив, химик һәм бактериологик йогышлы су белән тээмин итү системаларын яклауны исэпкэ алып, аларның житештерү һәм житештерү биналарын, складларын һәм башка авыл хужалыгы корылмаларын төзү;

терлекчелек фермаларын, складларын, саклагычларын һәм башка авыл хужалыгы биналарын янғын сүндерү чаралары белән тээмин итү;

электр энергиясенэ автоном чыганаclarын житештерүнең авария хэлэндэге ихтыяжларын канэгатылэндерү өчен туплау һәм авыл хужалыгы техникасының бу максатлары өчен жайланмалар;

терлекчелек һәм башка биналарны, су белән тээмин итү чыганаclarын герметлаштыру өчен материаллар запаслары булдыру, шулай ук ашлыкны, азыкны, яшелчэлэрне һәм башка авыл хужалыгы продуктларын аларны жыю, транспортлау, эшкэртү һәм саклау чорында каплау өчен;

терлек азыгы, биопрепаратлар, антибиотиклар, хайваннарны һәм үсемлеклэрне зарарсызландыру чаралары, су һәм башка матди чараларның кирэкле запасларын булдыру;

дошманның заманча жимерү чараларын куллану нэтижэлэрен бетергэндэ авыл хужалыгы техникасын эзерлэү һәм аннан файдалану өчен жайлаштыру;

нэселле һәм югары продуктивлы, э хайваннарның барлык төркемнэрен сулыш органнарын индивидуаль яклауның иң гади чаралары белән тээмин итү;

терлеклэрне тоту, ашату һәм эксплуатациялэүдэ Яхшы зоогигиеник шартлар тудыру;

хужалыкларда даими рэвештэ дезинфекция, дезинсекция һәм дератизация үткэрү, шулай ук хайваннарны йогышлы авыруларга каршы планлы иммунизациялэү;

авыл хужалыгы культураларының авыруларга һәм кайбер корткычларга чыдам югары уңыш бирэ торган сортларын чечү эйлэнешенэ кертү;

агротехник һәм агрохимик чараларны вакытында һәм тулысынча үткэрү; жирлекнен радиоактив, агулы (химик) матдэлэр һәм бактериаль чаралар белән зарарлануы шартларында, туфракны һәм авыл хужалыгы житештерүен оештыруның башка шартларын исэпкэ алып, авыл хужалыгы житештерүен алып бару ысулларын үзлэштерү.

### 4. Оешмаларны сугыш вакытында тотрыклы эшлэүгэ эзерлэү чаралары

#### 4.1. Идарэ органнарын эзерлэү гамэллэре

Оешма белән идарэ итү-тыныч һәм сугыш чоры шартларында оешманың ышанычлы эшлэвен тээмин итү максатларында оешманың идарэ органнарының оешма эшчэнлегенэ даими һәм максатчан йогынтысы ул.

Оешманың идарэ органнарын сугыш вакытындагы гамэллэргэ эзерлэү тээмин итүне исэпкэ алып башкарыла:

гражданның оборонасын югары эзерлек дэрэжэсенэ күчэргэндэ идарэнэн

тотрыклылыгы, өзлексезлеге һәм яшеренлеге;

карарлар кабул итүнең һәм аларны үтәүнең оперативлыгы, нигезлеге һәм үз вакытында башкарылуы;

идарәне кабатлауны оештыру;

идарә бурычларын куюда һәм хәл итүдә комплекслылык;

взгыятьне баянлауның һәм аның үсешен фаразлауның дәрәжәлеге;

барлык дәрәжәләрдәге идарә органнының координациясе һәм үзара хезмәттәшлеге;

дошман йогынтысының нәтижеләре турында дәрәжә мәгълүмат туплау;

идарәне үзгәртүгә эшләүгә формага оператив күчү;

идарә органнының тулысынча яисә өлешчә югалту шартларында эшләүгә эзәрлеге элементә;

барлык дәрәжәдәге кадрлар резервын алдан эзәрләү;

оешмаларны саклау һәм обороналауны, идарә чараларын һәм аларны урнаштыру урыннарын саклауны оештыру.

Идарә итү системасын сугыш вакытында гамәлләргә эзәрләү өчен:

сугыш чорына оешмаларның штат расписаниеләре, идарә итү һәм элементә схемалары булу, аларны вакытында төзәтү;

сугыш чорына штат расписаниеләрен исәпкә алып, оешмаларга хәбәр итү схемаларын эшләү;

идарә итүнең төрле дәрәжәләре буенча һәм оешмаларда идарә итүнең төрле пунктларыннан (төп, запас, дублерлар) элементә схемаларының туры килүе;

идарә итү пунктларын заманча элементә һәм автоматлаштыру чаралары белән жиһазлау һәм аларны куллануға эзәр тоту;

Гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планнарына, сугыш вакытындагы гамәлләр буенча идарә органны һәм пунктлары вазыйфай затлары өчен инструкцияләргә үз вакытында төзәтмәләр керту;

идарә органнын сугыш вакытында үз функцияләрен үтәүгә эзәрләүнең төп формасы буларак, тыныч вакытта өйрәнүләр һәм тренировкалар системалы рәвештә уздыру.

Элементә системасын сугыш вакытында эшкә эзәрләгәндә:

идарә ихтияжлары нигезендә элементә системасын вакытында һәм яшерен жәелдерү;

взгыять нигезендә элементә чаралары (каналлар, линияләр) белән маневр ясау, мәгълүматның үз вакытында узуын тәмин итү;

элементә дисциплинасы үтәлешен тикшереп тору;

идарә пунктларын һәм элементә линияләрен дошманны тар-мар итү чаралары йогынтысыннан (шул исәптән Радиоэлектрон басу чараларыннан, разведка-диверсия төркемнәреннән) саклау;

бозылган элементәләргә тиз торгызу.

4.2. Оешмалар персоналын яклау чаралары

Предприятиеләр персоналының гомерен һәм сәламәтлеген саклау өчен түбәндәге чараларны күз алдында тотарга кирәк:

персоналны саклау корылмаларында һәм саклау өчен жайлаштырылган биналарда яшерү;

персоналны тарату һәм эвакуацияләү;

персоналны индивидуаль яклау чаралары белән тәмин итү;

һәлакәттән коткару һәм башка кичектергесез эшләргә башкаруға эзәрлек;

персоналны медицина яклауы.

4.3. Матди чаралар запасларын булдыру гамәлләре

Оешманың житештерү процессы өчен кирәкле мөлкәттән тыш, матди чаралар запаслары составына керту максатка ярашлы:

комплектлаучы эйберләреннән аерым төрләре (оешмаларда эшләргә имин башкаруны тәмин итү өчен);

махсус жиһазлар (техниканы һәм жайланмаларны ремонтлау өчен);

коткару һәм торгызу эшләргә башкару өчен техник чаралар һәм мөлкәт (шул исәптән коткару һәм башка кичектергесез эшләргә алып бару өчен формираниеләргә жәелдерү өчен);

медицина, санитария-хужалык һәм башка мөлкәт (оешмалар персоналына ярдәм

күрсөтү өчен);

разведка, дегазация, дезактивация, дезинфекция чаралары;  
эвакуацион ташуларны башкару өчен махсус жиһазлар һәм мөлкәт (кешеләр һәм жиһазлар).

## II. Гадәттән тыш хәлләрдә

### 1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Икътисадны гадәттән тыш хәлләрдә (алга таба гадәттән тыш хәлләр) тотрыклы эшләүгә әзерләү - гадәттән тыш хәлләрдә аның тотрыклы эшләвенә ирешү максатында гамәлгә ашырыла торган икътисадый, оештыру-техник чаралар комплексы.

1.2. Икътисадның тотрыклы эшләвен арттыруга:

эре житештерү аварияләре һәм һәлакәтләре барлыкка килү мөмкинлеген булдырмау һәм киметү;

мөмкин булган югалтулар һәм жимерелүләр килеп чыккан очракта, шулай ук аларнын икенчел зарарлы факторларыннан кимү;

аварияләр, һәлакәтләр һәм табигый бәла-казалар нәтижәләрен бетерү, бозылган хужалыкны торгызу һәм халыкның тормыш эшчәнлеген тәмин итү буенча эшләр башкару өчен шартлар тудыру.

1.3. Икътисадның (оешмаларның) тотрыклы эшләвен арттыру буенча чараларны эшләүгә һәм уздыруга турыдан-туры житәкчелекне икътисадның (оешмаларның) тотрыклы эшләвен арттыру буенча тиешле комиссияләр гамәлгә ашыра.

Аларга түбәндәге бурычлар йөкләнә:

буйсынучы (ведомство буйсынуындагы) оешмаларның, предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең тотрыклы эшләвен арттыру эшен оештыру;

буйсындагы (ведомство буйсынуындагы) оешмаларда, предприятиеләрдә һәм учреждениеләрдә аварияләр, һәлакәтләр, табигый бәла-казалар нәтижәсендә мөмкин булган югалтуларны һәм жимерелүләрне булдырмау чараларын планлаштыруны һәм үтәүне тикшереп тору;

халыкның тормыш эшчәнлеген тәмин итү, бирелгән (кирәкле) күләмнәрне һәм продукция номенклатурасын чыгару өчен буйсынучы (ведомство буйсынуындагы) оешмаларның, предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең торышын, мөмкинлекләрен һәм ихтыяжларын мөмкин булган югалтуларны һәм жимерелүләрне исәпкә алып бәяләү;

буйсынучы (ведомство буйсынуындагы) оешмаларның, предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең тотрыклы эшләве мәсьәләләре буенча тикшеренүләр оештыру, эшләнгән чараларны практик тормышка ашыруның максатка ярашлылыгы буенча тәкъдимнәр әзерләү;

буйсынучы (ведомство буйсынуындагы) оешмаларның, предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең тотрыклы эшләвен арттыру чараларын башкару сыйфатын тикшерү;

буйсынучы (ведомство буйсынуындагы) оешмаларны, предприятиеләрне һәм учреждениеләрне гадәттән тыш хәл режимында эшкә күчерү турында Карар кабул итү өчен икътисадның тотрыклы эшләвен арттыру мәсьәләләре буенча муниципаль берәмлек башлыгына (оешма житәкчесенә) белешмәләрне гомумиләштерү һәм тәкъдимнәр әзерләү;

элегә өзгятыне гомумиләштерү һәм житештерү эшчәнлеген оештыру, ведомство буйсынуындагы оешмаларның, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең бозылган идарәсен торгызу һәм авария - торгызу эшләрен башкару мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр әзерләү.

1.4. Оешмаларга (предприятиеләргә) йөкләнәләр:

аларның тотрыклы эшләвен арттыру чараларын планлаштыру һәм үтәү;

аварияләр, һәлакәтләр, табигый бәла-казалар нәтижәсендә мөмкин булган югалтуларны һәм жимерелүләрне булдырмау чараларын планлаштыру һәм үтәү;

бирелгән (кирәкле) күләмнәрдә продукция (эшләр, хезмәт күрсәтүләр) чыгаруны тәмин итү



Татарстан Республикасы Спас муниципаль  
районы Башкарма комитетының 2024  
елның 19.10 октябрэндәге 620 номерлы  
карарына  
2 нче кушылта

**Тыныч һәм сугыш чорында Спас муниципаль районы икътисадының  
тотрыклылыгын арттыру комиссиясе составы**

<b>Закирова Рушания Ризвановна</b>	Спас муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесенен икътисад буенча урынбасары-комиссия рәйсе
<b>Колчина Вера Николаевна</b>	Спас муниципаль районы Башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлгегә башлыгы-энергия ресурслары һәм сәнәгать житештерүе белән тәэмин итүче оешмаларның эшчәнлегенә тотрыклылыгын арттыру буенча комиссия рәйсе урынбасары, төркем житәкчесе
<b>Юрков Юрий Сергеевич</b>	"ТР буенча ФПСның 7 отряды" ФГКУның 132 нче ПСЧ башлыгы-комиссия рәйсе урынбасары (киләшү буенча)
<b>Амосова Анна Львовна</b>	Спас муниципаль районы Башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлегенә сатып алулар секторы мөдире- Комиссия секретаре
<b>Шеронов Михаил Владимирович</b>	Спас муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесенен инфраструктура үсеше буенча урынбасары-идарә, элемент һәм хәбәр итү системалары, транспорт системасы эшчәнлегенә тотрыклылыгын арттыру буенча төркем житәкчесе
<b>Савинов Евгений Викторович</b>	Спас муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесенен социаль мәсьәләләр буенча урынбасары-социаль өлкә эшчәнлегенә тотрыклылыгын арттыру төркеме житәкчесе
<b>Маничева Галина Сергеевна</b>	Спас муниципаль районы Башкарма комитетының төзелеш һәм ТКХ бүлгегә башлыгы-торақ-коммуналь хужалык эшчәнлегенә тотрыклылыгын арттыру төркеме житәкчесе
<b>Савинов Дмитрий Сергеевич</b>	Спас муниципаль районында авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе башлыгы (киләшү буенча)

## ТЫНЫЧ ҺӘМ СУГЫШ ЧОРЫ ГАДӘТТӘН ТЫШ ХӘЛЛӘРӘНДӘ СПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ИКЪТИСАДЫНЫҢ ТОТРЫКЛЫЛЫГЫН АРТТЫРУ КОМИССИЯСЕ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

### 1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Спас муниципаль районы икътисадының тотрыклылыгын арттыру комиссиясе оешмаларның, предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдә һәм сугыш вакытында (алга таба - гадәттән тыш хәлләрдә) эшчәнлегенә тотрыклылыгын арттыру чараларын планлаштыруны һәм тикшереп торуну оештыру максатларында төзелә һәм даими эшләрчә оештыручы, консультатив һәм тикшеренү органы булып тора.

1.2. Комиссия Спас муниципаль районы башкарма комитетының структур бүлекчәләре, Спас муниципаль районының төп оешмалары, предприятиеләре һәм учреждениеләре вәкилләреннән төзелә.

1.3. Комиссия рәисе булып Спас муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесенә икътисад буенча урынбасары тора. Комиссия рәисе комиссиягә йөкләнгән бурычларны һәм функцияләргә үтәү өчен шәхсән җаваплы.

1.4. Комиссия икътисад эшчәнлегенә тотрыклылыгын күтәрүнең төп юнәлешләре буенча төзелә торган төркемнәрдән тора. Төркемнәрнең составы, вазыйфалары комиссия рәисе тарафыннан төркем-төркем йөкләнгән бурычлар нигезендә раслана.

1.5. Комиссия әгъзалары үз эшчәнлеген комиссия рәисе раслаган еллык эш планы нигезендә комиссия составында гамәлгә ашыралар.

1.6. Комиссия утырышлары кирәк булган сәен уздырыла, ләкин елына кимендә ике тапкыр еллык эш планы нигезендә үткәрелә.

1.7. Комиссия карарлары аның комиссия рәисе тарафыннан раслана торган утырышлары беркетмәләре рәвешендә рәсмиләштерелә һәм кызыксынган башкарма хакимият органнары, учреждениеләр һәм оешмалар игътибарына тиешле өзмәтләр рәвешендә житкерелә.

1.8. Комиссия үз эшчәнлегендә «Гражданнар оборонасы турында» 98 елның 12 февралендәгә 28 - ФЗ номерлы, «халыкны һәм территорияләргә табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 1994 елның 11 ноябрдәгә 68-ФЗ номерлы Законга, әлегә Нигезләмәгә һәм оешмаларны, предприятиеләрне һәм учреждениеләрне гадәттән тыш хәлләрдә тотрыклы эшләрчә эзәрләү мәсьәләсе буенча башка житәкчелек документларына таяна.

### 2. КОМИССИЯНЕҢ БУРЫЧЛАРЫ

2.1. Комиссиянең төп бурычы - гадәттән тыш хәлләрдә аварияләр, һәлакәтләр, табигый бәла-казалар һәм табигый бәла-казалар нәтижәсендә мөмкин булган югалтуларны һәм жимерелүләргә киметү, хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә мөмкин булган дошманның жинелү чараларының йогынтысын киметү, район халкының тормыш эшчәнлеген тәмин итү һәм бозылган производствоны торгызу өчен оптималь шартлар тудыру максатында районның, район оешмаларының, предприятиеләренә һәм учреждениеләргә эшчәнлегенә тотрыклылыгын арттыру эшен оештыру.

2.1.1. Татарстан Республикасының гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү территориаль өстәмә системасының Спас звеносы (алга таба - ТСЧС Спас звеносы) эшләрчәгә комиссиягә түбәндәгеләр йөкләнә:

2.1.2. **Көндәлек эшчәнлек режимында:**

гадәттән тыш хәлләрдә оешмалар, предприятиеләр һәм учреждениеләр эшчәнлегенә

тотрыклылыгын арттыру буенча ТСЧС Спас звеносының житәкчелек составы һәм идарә органнары эшен координацияләү;

район территориясендә урнашкан оешмаларның, предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең гадәттән тыш хәлләрдә эшләүгә эзерлеген тикшереп тору; милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, оешмаларның, предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең эшчәнлегенә тотрыклылыгын арттыру буенча чаралар эзерләүне, планлаштыруны һәм гамәлгә ашыруны тикшереп тору, әлегә чараларны торак пунктларны планлаштыру һәм төзүнең район схемалары, шәһәрнең генераль планы, төзелеш проектлары, объектларны реконструкцияләү һәм житештерүне яңарту буенча чаралар күрү;

халыкның тормыш эшчәнлеген тәмин итү өчен районның барлык оешмаларының, предприятиеләренә һәм учреждениеләренә торышын, мөмкинлекләрен һәм ихтыяжларын комплекслы бәяләү, шулай ук гадәттән тыш хәлләрдә югалтулар һәм жимерелүләренә исәпкә алып, продукциянең тиешле күләмнәрен һәм номенклатураларын чыгаруны оештыру;

район икътисады мәнфәгатьләрендә башкарылган тотрыклылык буенча тикшеренүләр нәтижәләрен карау һәм эшләнелгән чараларны гамәлгә ашыруның максатчанлыгы турында тәкъдимнәр эзерләү;

предприятиеләрдә (учреждениеләрдә һәм оешмаларда) гражданнар оборонасы торышын һәм гадәттән тыш хәлләргә кисәтү (тотрыклылык мәсьәләләре буенча), команда-штаб өйрәнүләрендә һәм тотрыклылык мәсьәләләре буенча идарә органнарының житәкчелек составын һәм органнарын сыйфатлы эзерләүне тәмин итә торган башка чараларда катнашу;

гадәттән тыш хәлләрдә район оешмалары, предприятиеләре һәм учреждениеләре эшчәнлегенә тотрыклылыгы буенча тикшеренүләр үткәрүне, эшләнмәләренә оештыру һәм координацияләү;

2.1.3. икътисадый үсеш планнары проектларына, гадәттән тыш хәлләргә кисәтү һәм бетерү буенча гамәлләр планына һәм районның гражданнар оборонасы планына билгеләнгән тәртип белән кертү өчен оешмалар, предприятиеләр һәм учреждениеләр эшчәнлегенә тотрыклылыгын киләчәктә дә арттыру буенча тәкъдимнәр эзерләүдә һәм өйрәнүләренә нәтижәләрен гомумиләштерүдә катнашу (тотрыклылык мәсьәләләре буенча).

2.1.4. **Югары эзерлек режимында:** табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы булганда халыкны һәм әйләнә-тирә мохитне яклау максатларында оешмаларның, предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең тотрыклы эшләвен тәмин итү чараларын күрү.

2.2.4. Оешмаларны, предприятиеләрне һәм учреждениеләрне хәрби заман планнары буенча эшкә күчәргәндә:

оешмалар, предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан аларның сугыш вакытында эшләвенә тотрыклылыгын арттыру чараларын гамәлгә ашыруның барышын тикшереп тору һәм бәяләү;

гражданнар оборонасының тиешле дәрәжәгә эзерлеген кертәп, оешмалар, предприятиеләр һәм учреждениеләр эшчәнлегенә тотрыклылыгын арттыру чараларын үтәүнең сыйфатын тикшерү;

оешмаларны, предприятиеләрне һәм учреждениеләрне хәрби вакыт планнары буенча эшкә күчү буенча карар кабул итү өчен тотрыклылык мәсьәләләре буенча кирәкле белешмәләренә гомумиләштерү.

#### 2.1.5. **Гадәттән тыш хәл режимында:**

тулаем район икътисадының мөһим оешмаларының, предприятиеләренә, учреждениеләренә һәм тармакларының торышына һәм мөмкинлекләренә анализ ясау;

әлегә хәлне гомумиләштерү һәм Спас муниципаль районы башлыгына калган куәтләрдә житештерү эшчәнлеген оештыру, район оешмалары, предприятиеләре һәм учреждениеләре тарафыннан бозылган идарәне торгызу, халыкның тормыш эшчәнлеген тәмин итү, шулай ук авария-торгызу эшләрен башкару мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр эзерләү.

2.2. Гадәттән тыш хәлләрдә район оешмаларының, предприятиеләренә һәм учреждениеләренә тотрыклы эшләвен арттыру буенча үз бурычларын комиссия Спас муниципаль районының жирле үзидарә органнары, районның яңгыр куркынычсызлыгын тәмин итү буенча гадәттән тыш хәлләр комиссиясе, шулай ук хәрби командование

органнары, Эчке эшләр министрлығы органнары һәм район территориясендә дислоциациялүче башка кызыксынган органнар белән тыгыз хезмәттәшлектә үти.

### 3. КОМИССИЯНЕҢ ТӨП ФУНКЦИЯЛӘРЕ

3.1. Комиссия, аңа йөкләнгән бурычлар нигезендә:

3.1.1. Гамәлгә ашыра:

тотрыклылыкны арттыруга юнәлдерелгән программаларны, планнарны, техник биремнәрне, норматив, оештыру һәм башка документларны эзерләүне оештыру чаралары; тиешле программалар һәм планнар эшләүне, аларның икътисад тармакларында үтәлешен тикшереп тору;

3.1.2. Катнаша:

икътисад объектларының гражданның оборонасы торышын, комплекслы, тактик-махсус, команда-штаб өйрәнүләрен тикшерүләре;

житәкче составны тотрыклылык мәсьәләләре буенча сыйфатлы эзерләүне тәмин итә торган башка чараларда;

тәгълиматлар һәм фәнни тикшеренүләр нәтижеләрен гомумиләштерү;

билгеләнгән тәртиптә икътисады һәм социаль үсеш планнары проектларына, Гражданның оборонасы планына кертү өчен тотрыклылыкны тагын да арттыру буенча тәкъдимнәр эзерләү.

3.1.3. Спас муниципаль районы икътисадының икътисады һәм социаль үсеш планнары проектларына кертү өчен предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар тарафыннан бирелә торган тотрыклылык чаралары планнарына бәяләмәләр бирә.

### 4. КОМИССИЯ ХОКУКЛАРЫ

4.1. Район икътисады тармакларын үстерүнең комплекслы максатчан программаларына кертү өчен жирле үзидарә органнары, район Башкарма комитетының структур бүлекчәләре тарафыннан бирелүче тотрыклылык чараларына бәяләмәләр бирергә.

4.2. Жирле үзидарә органнарыннан, район башкарма комитетының структур бүлекчәләреннән, оешмалардан, предприятиеләрдән һәм учреждениеләрдән район икътисадының тотрыклылыгына кагылышлы мәсьәләләргә өйрәнү һәм карар кабул итү өчен кирәкле мәгълүматлар соратып алырга.

4.3. Район администрациясе, фәнни-тикшеренү һәм башка оешмалар, предприятиеләр һәм учреждениеләр белгечләрен аерым мәсьәләләргә карауда катнашырга жәлеп итәргә.

4.4. Район оешмаларының, предприятиеләренең һәм учреждениеләренең вазыйфаларын тотрыклылык мәсьәләләре буенча тыңларга, әлегә оешмалар, предприятиеләр һәм учреждениеләр вәкилләре белән билгеләнгән тәртиптә киңәшмәләр уздырырга.

4.5. Гадәттән тыш хәлләрдә оешмалар, предприятиеләр һәм учреждениеләр эшчәнлегенә тотрыклылыгын арттыру мәсьәләләрен хәл итүгә кагылышлы барлык чараларда катнашырга.

### 5. КОМИССИЯНЕҢ СТРУКТУР БҮЛЕКЧӘЛӘРЕНЕҢ БУРЫЧЛАРЫ

5.1. Житештерү көчләрен рациональ урнаштыру буенча комиссияләр:

5.1.1. Районның житештерү көчләренә мөмкин булган гадәттән тыш хәлләр булган урыннарда урнашуын, жиңмерелү ихтималы булган зоналардан тыш, мөмкин булган гадәттән тыш хәлләр булган районнардаң читтә зур булмаган предприятиеләргә, филиалларны һәм объект цехларын урнаштыру мөмкинлеген анализлау.

5.1.2. Житештерү көчләрен урнаштыруны тагын да яхшырту һәм хужалык багланьшларының ышанычлылыгын арттыру буенча тәкъдимнәр эзерләү.

5.2. Ягулык-энергетика комплексының, сәнәгать житештерүенең һәм транспорт системасының тотрыклылыгы буенча ярдәмче комиссияләр:

5.2.1. Гадәттән тыш хәлләрдә электр һәм жылылык белән тәмин итү, су һәм ягулык белән тәмин итү элементларының һәм системаларының тотрыклылык дәрәжәсен билгеләү.

5.2.2. Район оешмаларының, предприятиеләренең һәм учреждениеләренең энергия белән тәмин итүнең автономияле чыганакларынан һәм шул максатлар өчен район

территориясендә каты ягулык запасларыннан файдалану мөмкинлекләрен анализлау.

5.2.3. Район территориясендә ягулык-энергетика комплексы эшчәнлегенен тотрыклылыгын тагын да арттыру буенча тәкъдимнәр эзерләү.

5.2.4. Сәнәгать предприятиеләре эшчәнлегенен тотрыклылыгын арттыру чараларының нәтижәлелеген бәяләү.

5.2.5. Әлеге предприятиеләрнең төп житештерү фондларының жимерелү ихтималын һәм житештерү куәтләренен югалтуларын анализлау.

5.2.6. Транспорт эшчәнлегенен тотрыклылыгын арттыру чараларының нәтижәлелегенә Анализ.

5.2.7. Транспорт чараларының югалту ихтималын һәм транспорт коммуникацияләренен һәм алардагы корылмаларның жимерелү ихтималын билгеләү.

5.2.8. Транспорт системасы эшчәнлегенен тотрыклылыгын тагын да арттыру буенча тәкъдимнәр эзерләү.

5.3. Агросәнәгать комплексының, мөрәжәгать итү һәм хезмәт күрсәтү өлкәләренен тотрыклылыгы буенча ярдәмче комиссияләр:

5.3.1. Терлекчелектә, үсемлекчелектә һәм азык-төлек продуктлары һәм азык-төлек чималы житештерүдә зыянны киметү чараларының нәтижәлелегенә Анализ.

5.3.2. Агросәнәгать комплексы куәтләренен югалтуларын, продукция житештерү күләмен киметүне һәм халыкка хезмәт күрсәтүне билгеләү.

5.3.3. Оешмалар, предприятиеләр һәм учреждениеләр эшчәнлегенен тотрыклылыгын арттыру буенча тәкъдимнәр эзерләү.

5.4. Социаль өлкәнең тотрыклылыгы буенча комиссияләр:

5.4.1. Социаль өлкә (медицина, мәдәният һ.б.) эшчәнлеген арттыру чараларының нәтижәлелегенә Анализ.

5.4.2. Район территориясендә социаль өлкә оешмалары, предприятиеләре һәм учреждениеләре эшчәнлегенен тотрыклылыгын тагын да арттыру буенча тәкъдимнәр эзерләү.

5.4. Идарәнен тотрыклылыгы буенча комиссияләр:

5.5.1. Идарә һәм элемент системасы эшчәнлегенен тотрыклылыгын арттыру чараларының нәтижәлелегенә, шул исәптән дублерларның идарә итүнен төп органнары белән элемент бозылганда район оешмалары, предприятиеләре һәм учреждениеләре белән идарә итүне тәмин итү сәләтенә Анализ.

5.5.2. Идарә итүнең буйсынучы һәм югарырак торучы органнары белән идарә итү һәм элемент системалары эшчәнлегенен тотрыклылыгын тагын да арттыру буенча тәкъдимнәр эзерләү.